

У НОВОМЕ САДУ У ПОНДЕОНИК 31. ОКТОБРА 1894.

ГОД. XIX.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 10.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака с дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ГЛАВНА СКУПШТИНА „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“.

ИЗВЕШТАЈ

УПРАВНОГА ОДВОРА „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“ О СВОМЕ ГОДИШЊЕМ РАДУ
И СТАЊУ ПОЗОРИШНОМ.

(Наставак и свршетак.)

Високо кр. угар. министарство унутрашњих послова отписом својим од 29. септ. 1893. бр. 82.989/V.—10 одобрило је избор дра Лазе Станојевића за начеоника и А. Хаџића за подначеоника друштвеног, који су за такове по ново и једногласно изabrани на три године дана на прошлогодишњој главној скупштини друштvenoј. —

Према одлуци и овлашћењу лајске скупштине друштвене расписан је број по ново стечај за сталног управитеља српске народне позоришне дружине, које би место имао управни одбор избором посунутим на три године дана. Годишња плата одређена је управитељу 1500 ф. и путни трошак, а за држање управитељске испарнице 120 фор. годишње. На тај расписан стечај није се нико пријавио, те је управни одбор решио, да се и на даље повери привремена управа над српском народном позоришном друштином подначеонику А. Хаџићу по дојакопијем начину, али је уједно умочен начеоник друштvenи др. Лаза Станојевић, да и он оде у она места, где се позориште бави, па да прегледа стање и радњу позоришта и месних позоришних одбора.

После расписаног стечаја, готово на годину дана, и то тек маја месеца ове године понудио се за управитеља г. Милош Цветић, редитељ кр. срп. нар. позоришта у Београду, с којим су још пре две године вођени преговори ради управитељства и који се тада обећао примити тога места, ако буде стављен у пензију. Пошто је пстиг 1. маја о. г. запаста пензионован, то се

ставио управном одбору на расположење, но са многим новим претераним и неостварљивим захтевима и условима; тако је између захтева тражио и плату од 1800 фор. годишње и дижурну за службено путовање. Но пошто се г. Цветић није пријавио на расписани стечај за управитеља, пошто је управитељско међу тим привремено попуњено било, и пошто је г. Цветић ставио нове услове и тражио већу плату — то управни одбор није могао његову понуду и молбу уважити нити његове захтеве усвојити, јер није од скупштине на то овлаштен био. —

По рачуну главне благајне позоришне износи стање фонда српског народног позоришта крајем године 1893. свега 45.392 фор. 65 н. Стaњe фонда при kraju године 1892. било је 42.675 ф. 46 н., те се према томе показује прираштај фонда са 2.717 ф. 19 н. — Пензиони глумачки фонд износи сада у свему 991 фор. 68 нов.

Српска народна позоришна дружина давала је од 22. јуна 1893. до 2. јуна 1894. у овим местима представе, и то: У Руми, Старој Пазови, Вуковару, Осеку, Сомбору, Сентомашу, Карловцима, Суботици, Мартоништу и Сенти. Приход од позоришних представа у тих 10 места износно је свега 24.932 ф. 60 н., а расход 26.176 ф. 11 н. Према томе било је мањка 1243 ф. 51 н. — Сувиника је било: у Руми 150 фор. 10 н., у Ст. Пазову 64 ф. 67 н., у Осеку 252 ф. 22 н., у Сомбору 400 фор. 94 н., у Карловцима 93 ф. 09 н. и у Марто-

ношу 289 ф. 34 н.; — а дефицита: у Вуковару 89 ф. 48 н., у Сентомашу 1075 ф. 78 н., у Суботици 795 ф. 90 н. и у Сенти 532 фор. 71 новчић. —

Пошто је позоришна дружина до сад давала кориснице (т. ј. представе у корист позоришпој дружини) и у оним местима, где је било дефицита, то је управни одбор решио, да се кориснице могу и смеју давати само онде где неће бити дефицита. Управитељ је упућен, да се по тој одлуци равна.

Председник друштвених вршио је надзор над позоришном дружином у неким местима, где се позориште налазило, и то: у Сомбору, Карловци и Суботици. Учествовао је у седницама месних позоришних одбора и прегледао је стање и радњу позоришта.

Управни одбор постарао се и за обнову и поправку позоришне гардеробе, која је била у доста лошем и јадном стању. Набављен је већ приличан број новог одела и других ствари за гардеробу, којој су придошли и неки поклони. Но још није ип близу набављено онолико, колико је потребно. С тога је опет у прорачун стављена свата од 500 фор. за набавку нове гардеробе.

Ланьска скупштина друштвене одредила је била према доказаној потреби за повишицу плате позоришној дружини годишњу своту од 1320 фор. У оквиру те прорачуном одобрене свете учињена је, по заслуги и вредноћи, повишица многим члановима позоришне дружине.

На место лане уокојеног заслужног књивовође друштвеног АRONA Поповића изабрао је управни одбор за књивовођу са годишњом платом

од 120 фор. Јована Токалића, који је уједно и књивовођа „Матице српске“.

И ове године је неким општинама, певачким и дилетантским позоришним дружинама давана дозвола, да могу приказивати неке позоришне комаде приликом представа и забава, које се приређују на доброворне цели.

Писцима позоришних дела издаване су, као и до сада обично, 5% тантијеме, које им припадају од прихода њихових оригиналних позоришних комада, који се на нашој позорници приказују. —

Управни одбор жељи да плате глумцима по њиховој способности и доказаном напретку у приказничкој уметности установи и одреди, те да би дакле у том погледу имао слободне руке, нашао је за нужно да откаже свима члановима позоришне дружине без разлике уговоре на три месеца дана у напред, и то са 1 октобром о. г., када ће и позоришна дружина овде бити, те ће тако управни одбор имати прилике да сваког по заслуги му награди. Али је управни одбор takoђер позвао све чланове поз. дружине, да поднесу писмену изјаву, да ли желе и даље остати и под каквим условима. Уједно је расписан стечај на више глумачких места, за случај, ако буде потребно да се које место узмора попуни.

Управни одбор издао је ове године више зајмова на сигурну хипотеку.

Благојинца друштвена прегледана је и сконтрована неколико пута, и нађена је у реду.

Осим наведених предмета расправљено је управни одбор још и многе друге ствари и решено разне текуће послове.

И И С Т И Х И

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српска народна позоришна дружина) завршила је низ својих представа у *B. Кикинд* 5. октобра о. г. За време бављења свога тамо од 4. августа до 5. септембра и од 13. септембра до 5. октобра (од 6. до 13. септембра била је у Темишвару) давала је 31 представу, један опроштајни концерат, једну представу за дену, а недељом представе за народ с обајним це-

нама. Постигнут је леп успех у сваком погледу. Кикиндани су и овом приликом показали, да су увек међу првима, где се год тиче српства и просветног напретка српског.

О доласку наше позоришне дружине у *B. Кикинд* читамо у 93 броју „Браника“ овај извештај: „После две године дана дође нам, у нашу средину наше народно позориште, да нас мало разоноди, развесели и уздигне, да у нас

нов живот улије. Прва представа била је свечана у славу рођендана његовог ц. и апост краљевског величанства Фрање Јосифа I и том приликом давана је „Задужбина цара Лазара“, од Милорада П. Шапчанина. Лепо, ново, укусно и богато одело српско, лепе од капелника народног позоришта X. Дубека компоноване и од дружине складно и правом вештином отпеване песме учиниле су, те је многобројна у позоришту искучијена публика отишла кући са свим задовољна и усхићена, гледајући у живим сликама стару славу и господство српско. У овом комаду уживали смо још и у лепом и вештачком певању нашег народног певача Стевана Ђескашева, који је овде први пут певао Рада неимара и врло лепој композицији Дубековој дао потпуна, права израза. Друга представа била је представа за народ с обајеним ценама. Давао се „Милош Обилић“ или „Бој на Косову“, с песмама, које је Хуго Дубек, капелник, за певање удесио. И ту се особито истакао наш стари, али увек млађана жара, опробани делија на даскама Д. Ружић, па наш омиљени певач Стеван Ђескашев. Да су песме из реда добро ишли, најбољи је доказ то, што су се морале готово све поновити на бурно захтевање публике, која је позориште прилично напунила била.“

Из В. Кикинде отишла је наша позоришна дружина у Вршац, где је отпочела свој рад 9. октобра о.г., и завршиће га тамо 9. новембра, а наставиће га после тога у Папчеву. Из Панчева долази позоришна дружина у Нови Сад, чим буде готово ново позориште, које зида познати родољуб српски велепоседник г. *Лаза Дунђерски*.

КР. СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(Прослава 25-годишњице народног позоришта.) Управа кр. српског народног позоришта у Београду наумила је да прослави двадесетпетогодишњицу народног позоришта. У тој намери учинила је неке припреме и послала је управитељу нашег позоришта ово писмо: „Господине, крајем месеца октобра ове године навршује Краљевско Српско Народно Позориште у Београду, двадесет и пет година својега живота, и оно ће првога новембра (по старом стилу) славити своју двадесетпетогодишњицу.

Моја је жеља, Господине Управитељу, да и Српско Народно Позориште у Новом Саду буду делује у овој прослави. Прослава ће трајати

ведељу дана према програму који ће се у своје време детаљно утврдити и Вама саопштити. У тај програм ући ће, на сваки начин, три представе у којима би суделовале и ваше најбоље снаге глумачке заједно са члановима Краљевског Српског Народног Позоришта, нарочито оне снаге које су у току ових 25 година биле чланови нашега позоришта за дуже или краће време.

Да бих могао благовремено утврдити детаљан програм за прославу, мени је част, Господине Управитељу, замолити Вас да бисте ми изволели најдаље до 20. септембра (по старом стилу) одговорити: да ли сте вољни учествовати у овој прослави, и на које поименце глумачке снаге Вашега позоришта могу сигурно рачунати да ће доћи на прославу и суделовати у представама.

Ни мало не сумњам, Господине Управитељу, да ћете се с пуно воље и готовости одазвати овом мом позиву и доласком Вашим и Ваших чланова припомоћи да прослава ове културне установе буде што свечанија и ејајнија на дику и понос свега коликога српскога народа.“

У Београду 20. авг. 1894.

Управитељ Краљ. Срп. Народног Позоришта:
др. *Н. Петровић*.

Управитељ нашег позоришта одговорио је на то писмо, да ће управи београдског народног позоришта у свему на руци бити при тој прослави и да у том погледу очекује подробан програм.

Као што смо сада извештени прослава 25 годишњице позоришне одгођена је 20. новембра о. г. и трајаће само пет дана.

НАРОДНО ЗЕМАЉСКО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.

(Распис награда.) „Управа народног земаљског казалишта, знајући, да јој је једна од најважнијих дужности подупирати развој хрватске драматичне књижевности и умјетности, и имајући на уму, да ће се нашој Талији до скора отворити нови дворови, расписује двије књижевне нагrade, и то:

1. За овећу изворну трагедију или драму из домаћега живота 500 фор. (пет стотина а вр)
2. За изворну комедију или пјеску глуму из сувременога живота хрватског (бар у три чина) 300 фор. (три стотине а. вр.)

За оштећиваче изабрана су уз интенданта и драматурга гг. књижевници Љубомир Бабић (Балски), Јевгеније Кумичић, др. Фрањо ил. Марковић и др. Миливој Шрепел.

Рукописе ваља у замоту с геслом предати казалишној управи у Загребу најкасније до 1. окујка 1895.

Уз рукопис треба додати истим геслом провијену затворену куверту, у којој је забиљежено пишево име.

Нар. зем. казалиште добива право, да казалишна управа смје награђена дјела приказивати на загребачкој позорници и на оним позорницама, које се налазе у њезину подручју, и да их може штампти у својој „Театралној библиотеци“.

Иначе остају сва ауторска права нетакнута.

Уједно се управа обvezује награђена дјела изнijети на позорницу најкасније годину дана иза тога, што буду награде досуђене.

Ако небуде ниједно дјело таково, да би му се могла досудити награда, приклопити ће се одређени новац главници из које ће се расписати нов натјечaj.

Уза то се уз исте увјете расписује трећа награда, и то:

3. За изворно оперно дјело у сериозном или комичном слогу 500 фор. (пет стотина) фор. а. вр. без обзира на број чинова.

И за овај натјечaj одређен је рок до 1. окујка 1895., а само се по себи разумије, да се уз хrvatske глazbotvorce могу натјецати и ини slavenški.

Предност ће имати она дјела, којима је грађа приљена из хrvatskoga прошлога или сувременог живота.

У Загребу, 11. листопада 1894.

За управу нар. зем. казалишта:

*Др. Стјепан пл. Милетић,
пјатендант.*

Уз распис награде за драму, комедију или оперу, послала је управа нар. позоришта у Загребу хrv. književnicima и glazbenicima ovo писмо:

„Велеучени господине! Потпуно схваћајући, до колике се важности може уздићи драматска умјетност у културном и социјалном развитку једнога народа, одлучила се је управа хrvatskog народног глумишta у Загребu, да потакне на посао наше književnike, разасуте широм хrvatskih krajeva.

Улазећи у нови храм хrvatskog dramatiskog попришta, треба да се уђе достојно народа и земље. Поред европског репертоара, којим се управа народног глумишta осигурува, треба и домаћих originaла. Хrvatska dramatiska književnost без хrvatskih изворних drama niže хrvatska. Наша је прошлост пуна dramatiskih dожivљајa, наше данашње живовањe има у себи и јунаčkih и komičnih црta — segnimo пером за њимa, и хrvatska ће глumišna književnost постати народна.

Поштујући Ваше перо, велеучени господине, молимо, будите приправни, да узмognete нас и народ обдарити којим дјелом свога духа, кад будемо разаслали распис.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Рачунски извештај о примању и издавању српске народне позоришне дружине у Осеку од 21. октобра до 18. новембра 1894.)

Примање:

Претплатата на 12 представа	809—
23/10 „Вечити закон“ (у претплати)	44—
24/10 „Краљевић Марко“ (у претплати)	163—
26/10 „Јабука“ (у претплати)	74·60
28/10 „Александра“ (у претплати)	22·30
30/10 „Зец“ (у претплати)	40·60
31/10 „Сеоска лола“ (ван претплате)	146·40
2/11 „Лудвик XI.“ (у претплати)	27—
3/11 „Не ће варошанку“ (у претплати)	42·40
5/11 „Шокица“ (ван претплате)	271·75
6/11 „Позоришно дело“ (у претплати)	36·20
7/11 „Колумб“ (ван претплате)	102—
8/11 „Досадан свет“ (ван претплате)	252—
10/11 „Протекција“ (у претплати)	31·45
11/11 „Отело“ (у претплати)	26·80
13/11 „Брачна срећа“ (у претплати)	29·80
14/11 „Немања“ (ван претплате)	180·80
15/11 „Задужбина“ (корисница)	311·80
16/11 „Задужбина“ (у претплати)	87·60
<hr/>	
Укупно 2700.—	

Издавање:

Путни трошак и дневнице чланова од Вуковара до Осека	210·69
Плата дружине и помоћног особља за 28 дана	1322·72
Дневни трошкови око представа по извештајима	531·86
Разни трошкови деловође Стенића	79·44
Поштарина и бројјави	12·90
Чист приход кориснице дружини издан Рачун Фрање Козловића	240—
„ Вајса и Хермана	5·51
„ С. Познановића	3·74
„ Т. Трангера	29·81
„ плинарског друштва	6·75
Вишак као чист приход	4·36
<hr/>	
Укупно 252·22	
<hr/>	
Укупно 2700.—	

У Осеку, 19. новембра 1893.

Васа Муачевић, с. р., Стева Старајинић, с. р., председник месног одбора.
благајник.

Овај је рачун прегледан и у реду нађен.

Одборници:

М. Месаровић, с. р. Јован Тишима, с. р.
Вирковац, с. р.

Издаје управа срп. нар. позоришта.